

Sarajevo, 03.12.2018. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
26.11.2018.- 30.11.2018.

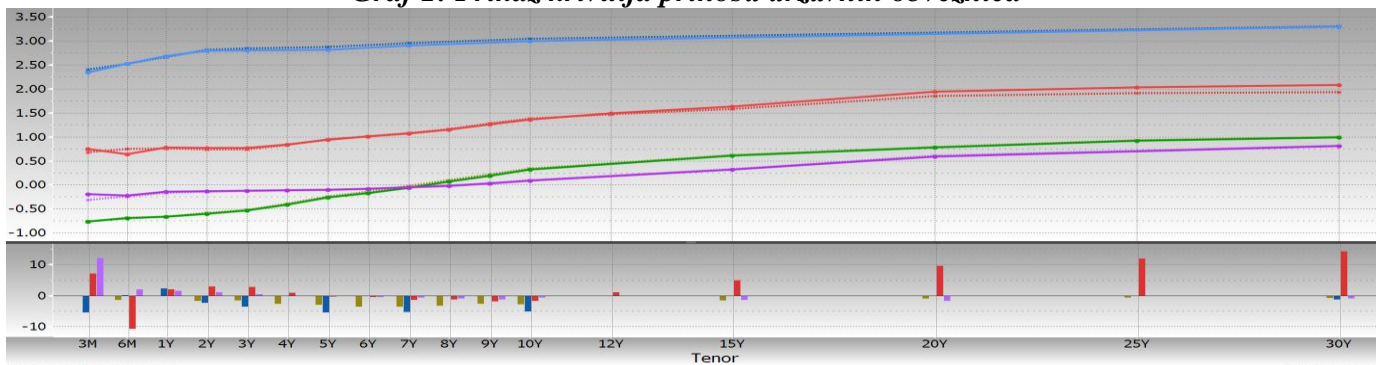
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	23.11.18	-	30.11.18	23.11.18	-	30.11.18	23.11.18	-	30.11.18	23.11.18	-	30.11.18
2 godine	-0,58	-	-0,60	2,81	-	2,79	0,74	-	0,78	-0,14	-	-0,13
5 godina	-0,24	-	-0,27	2,87	-	2,81	0,95	-	0,95	-0,10	-	-0,10
10 godina	0,34	-	0,31	3,04	-	2,99	1,38	-	1,36	0,10	-	0,09

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	23.11.18	-	30.11.18
3 mjeseca	-0,723	-	-0,719
6 mjeseci	-0,686	-	-0,700
1 godina	-0,644	-	-0,634

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30.11.2018. godine (pune linije) i 23.11.2018. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi italijanskih obveznica su uglavnom bilježili smanjenje tokom protekle sedmice usljed nepotvrđenih vijesti da bi italijanski predstavnici mogli biti spremni da koriguju ciljani nivo budžetskog deficita ispod originalnih 2,4% GDP-a, što je Evropska komisija ranije odbacila jer ga ne smatra kredibilnim planom. Tako su u posmatranom periodu kružile vijesti da bi novi prijedlog deficita mogao biti 2,2% GDP-a, pa čak i 2,0%. Ipak, u izjavama italijanskih zvaničnika i dalje je bila primjetna retorika o potrebi zadržavanja ključnih aspekata budžeta za 2019. godinu. Zamjenik predsjednika Evropske komisije Dombrovskis je izjavio da Italija mora da napravi „značajne korekcije“ predloženog plana budžeta za 2019. godinu te je dodao da je plan ove vlade već negativno uticao na bankarski sektor time što je došlo do rasta troškova zaduživanja. Neizvjesnost u vezi s budžetom Italije, kao i s postizanjem konačnog dogovora o Brexitu je uticala na to da prinosi sigurnijih obveznica ostanu na niskom nivou u protekloj sedmici.

Nekoliko zvaničnika ECB-a je potvrdilo da je došlo do usporenja privrednog rasta eurozone, ali da privreda i dalje bilježi ekspanziju, da dolazi do rasta inflatornih pritisaka, da bi pad cijene nafte mogao pozitivno uticati na privredu, kao i da su mnogi rastući rizici izvan kontrole ECB-a, jer se vezuju za globalnu politiku, što sve zajedno ne bi trebalo da promijeni plan ove institucije da krajem tekuće godine okonča program kupovina obveznica. U skladu s ovim, očekuje se da i nakon obustave navedenog

programa ECB nastavi da reinvestira dospjela sredstva „duži vremenski period“, a tržišta ovu frazu ocjenjuju kao period od 2 do 3 godine. Prema izvoru Reutersa, ECB se slaže s tržišnim očekivanjima da će proces reinvestiranja trajati ovoliko, kao i da bi ostale promjene vezano za proces reinvestiranja dospjelih obveznica, kao što je tzv. kapitalni ključ, mogle biti promijenjene na način da u što manjoj mjeri utiču na tržišta te da bi ove promjene mogle biti implementirane tokom nekoliko narednih godina. Očekuje se da bi na decembarskoj sjednici UV ECB trebalo biti saopšteno više detalja o pitanju reinvestiranja sredstava, jer bi to mogla postati važna alatka monetarne politike. Njemačko tužilaštvo je proteklog četvrtka izvršilo pretres prostorija Deutsche Bank, uključujući i sjedište banke u Frankfurtu, zbog istrage o pranju novca u aferi tzv. Panama papiri. Krajem sedmice su objavljene informacije da se istraživanje Tužilaštva odnosi na period 2013.-2018. godina, što je uticalo na pad dionica Deutsche Bank AG na novi rekordno nizak nivo (8,06 EUR).

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	NOV	109,1	109,5	109,7
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ	NOV	-3,9	-3,9	-2,7
3.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka	NOV	102,3	102,0	102,9
4.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	NOV	-	101,1	102,5
5.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	NOV	116,0	114,8	116,5
6.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	2,0%	2,0%	2,2%
7.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	OKT	3,5%	3,9%	3,6%
8.	GDP – Francuska (kvartalno) prelim.	III kvartal	0,4%	0,4%	0,2%
9.	GDP – Italija (kvartalno)	III kvartal	0,0%	-0,1%	0,2%
10.	GDP – Finska (kvartalno)	III kvartal	-	0,4%	0,3%
11.	GDP – Austrija (kvartalno)	III kvartal	-	0,3%	0,3%
12.	GDP – Belgija (kvartalno)	III kvartal	-	0,3%	0,4%
13.	Bilans budžeta – Španija (u milijardama EUR)	OKT	-	-8,38	-13,24
14.	Stopa nezaposlenosti – EZ (prelim.)	OKT	8,0%	8,1%	8,1%
15.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	NOV	5,1%	5,0%	5,1%
16.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	OKT	10,1%	10,6%	10,3%
17.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	OKT	-	6,2%	6,3%

SAD

Protekle sedmice tržište SAD obilježila su dešavanja oko trgovinskog rata s Kinom, objavljivanje podatka o GDP-u i PCE deflatoru, kao i objavljivanje zapisnika s ovomjesečnog sastanka FOMC-a te govor predsjednika Feda Powella. Nakon pregovora na samitu lidera zemalja članica G20, predsjednik SAD je izjavio da neće povećati tarife za kinesku robu u vrijednosti od 200 milijardi USD, koje su trebale stupiti na snagu od 1. januara, ali je istakao da će iste biti povećane na 25% sa sadašnjih 10%, ukoliko se ne postigne dogovor u narednih 90 dana. Prema drugom preliminarnom podatku, GDP SAD je tokom trećeg kvartala zabilježio rast od 3,5% na godišnjem nivou, što je podatak u skladu s prvim preliminarnim podacima, dok je u prethodnom kvartalu zabilježena ekspanzija od 4,2%. Istovremeno, objavljen je podatak o Fedovoj preferirajućoj mjeri stope inflacije, PCE deflator, koji je tokom oktobra povećan za 2,0% na godišnjem nivou, što je podatak jednak septembarskom, dok se očekivao rast za 2,1%. Protekle sedmice predsjednik Feda Powell je izjavio da su kamatne stope „odmah ispod neutralnog nivoa“, a što su investitori protumačili kao signal da se trogodišnji ciklus povećanja kamatnih stopa bliži kraju. Zapisnik s novembarske sjednice FOMC-a je pokazao da većina kreatora monetarne politike vidi rast kao snažan te da će na decembarskom sastanku vjerovatno doći do još jednog rasta referentne kamatne stope. Takođe, u zapisniku je naglašeno da će monetarna politika u narednom periodu više zavisiti od ekonomskih podataka.

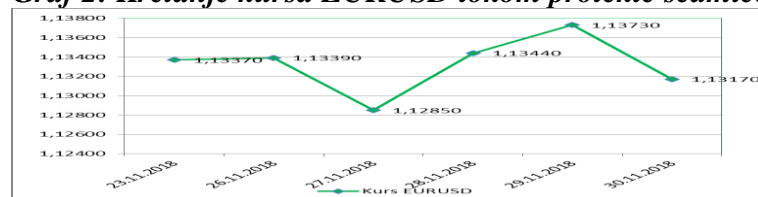
Washington Post je objavio vijest da je predsjednik SAD Trump prebacio na Fed odgovornost za nedavni pad američkih indeksa dionica, kao i za zatvaranje postrojenja General Motorsa i otkaze radnika, iako je istakao da nije zabrinut da će SAD ući u recesiju.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PCE deflator (G/G)	OKT	2,1%	2,0%	2,0%
2.	Indeks ličnih prihoda (M/M)	OKT	0,4%	0,5%	0,2%
3.	Indeks ličnih rashoda (M/M)	OKT	0,4%	0,6%	0,2%
4.	GDP – drugi preliminarni podatak (G/G)	III kvartal	3,5%	3,5%	4,2%
5.	Indeks lične potrošnje – drugi preliminarni podatak	III kvartal	3,9%	3,6%	3,8%
6.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Dalasa	NOV	24,5	17,6	29,4
7.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Ričmonda	NOV	15	14	15
8.	Indeks ekonomskih aktivnosti Fed iz Čikaga	OKT	0,18	0,24	0,14
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	24.NOV	220.000	234.000	224.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u 000)	17.NOV	1.663	1.710	1.660
11.	Indeks potrošačkog povjerenja	NOV	135,7	135,7	137,9

USD je tokom protekle sedmice blago aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD smanjen s nivoa od 1,1337 na nivo od 1,1317.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Nakon što je proteklog vikenda postignut sporazum o Brexitu, tokom sedmice su se pojavile vijesti da ovaj sporazum možda neće prihvatiti Parlament Velike Britanije koji o njemu treba da glasa 11. decembra. Pojedini zvaničnici su tokom sedmice iskazali svoje stavove o pitanju ovog sporazuma. Tako je bivši ministar odbrane Velike Britanije Fallon koji je prošle godine podnio ostavku, izjavio da bi britanski pregovarači trebalo da se vrata u Brisel kako bi osigurali bolji sporazum o Brexitu. Upitan da li bi glasao protiv sporazuma, Fallon je odgovorio da bi, te da u sadašnjim uslovima, kako sada stvari stoje, ovakav sporazum ne daje potrebnu izvjesnost te je stoga u pitanju kockanje. Predsjednik SAD-a Trump je izjavio da sporazum o Brexitu, koji je tokom vikenda dogovoren “zvuči kao odličan sporazum za EU” te je dodao da u sadašnjim uslovima možda neće biti mogućnosti za trgovinu s SAD, te da nije siguran da li premijerka May uopšte želi takvu trgovinu. Kasnije, tokom sedmice, Velika Britanija je odgovorila predsjedniku SAD na njegova upozorenja vezano za budući Anglo-američki trgovinski sporazum te je istaknuto da je sporazum i dalje moguć, da se ide ka tome i da je postignut značajan napredak. Vlada Velike Britanije je pojačala upozorenja da bi Brexit bez sporazuma ugrozio ekonomiju, ali je, takođe, istaknuto da bi plan premijerke May, kojem se protive pojedini članovi njene Vlade ostavio ekonomiju u lošijem položaju nego da ostane unutar EU. U scenariju koji podrazumijeva sporazum kojeg se premijerka May drži zajedno s ostalim EU liderima, GDP bi mogao biti za 2,1% niži u narednih 15 godina, ukoliko bi Velika Britanija ostala unutar bloka, ali ukoliko se ne bi postigao sporazum, ovaj podatak bi bio za 7,7% manji. Prema očekivanjima, ne bi trebalo doći do promjena u pravilima vezanim za migracije, ali bi neke nekarinske barijere mogle biti uvedene. Ipak, percepcija da su imigracije suviše izražene i slobodne unutar EU je bila jedan od ključnih razloga zbog kojeg je većina građana Velike Britanije i dala podršku Brexitu 2016. godine. Ukoliko se pretpostavi da bi neto migracije iz EU u budućnosti bile nulte, udar po ekonomiju bi bio veći: 3,9% unutar sporazuma premijerke May, a 9,3% bez sporazuma. Ministar finansija Hammond je potvrdio da niti jedna opcija Brexita ne bi bila dovoljno dobra za ekonomiju kao što je ostatak unutar EU, ali je dodao da plan premijerke May daje ishod koji je veoma blizu ekonomskih benefita ostanka unutar EU. BoE je saopštila da bi u slučaju “neurednog” Brexita moglo doći do deprecijacije GBP za 25% te bi se ona mogla naći blizu pariteta s USD, što bi podstaklo rast inflacije ka

6,5% sa sadašnjih 2,4%, kao i rast kamatnih stopa. Kao posljedica navedenog, cijene kuća bi mogle biti smanjene za 30%. Član Parlamenta Velike Britanije, ispred reda Laburista Starmer je izjavio da je neizbježno da opozicija predloži izglasavanje nepovjerenja premijerki, ukoliko se, kako se uglavnom i očekuje, odbije njen prijedlog o Brexitu. Starmer smatra da ukoliko bi bilo izglasano nepovjerenje premijerki, što bi vjerovatno zahtijevalo da i neki predstavnici njene partije glasaju protiv nje, to bi dovelo Veliku Britaniju pred još jedne generalne izbore.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Krediti za kupovinu kuća	OKT	38.150	39.697	38.712
2.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	OKT	1,0	0,9	0,9
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	OKT	-	1,0%	0,9%
4.	Gfk povjerenje potrošača	NOV	-11	-13	-10
5.	Nationwide cijene kuća (G/G)	NOV	1,7%	1,9%	1,6%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast s nivoa od 0,88484 na nivo od 0,88743, dok je kurs GBPUSD smanjen s nivoa od 1,2814 na nivo od 1,2749.

JAPAN

BoJ je protekle sedmice objavila finansijske podatke za prvu polovinu tekuće fiskalne godine, koja je završila u septembru. Neto prihodi u navedenom periodu su iznosili 827,9 milijardi JPY, što je povećanje od 50% u odnosu na isti period prošle godine. Koeficijent adekvatnosti kapitala BoJ u istom periodu iznosio je 8,30%, dok je u prvoj polovini prošle fiskalne godine ovaj koeficijent iznosio 8,12%. BoJ smatra da je koeficijent adekvatnosti kapitala od 8% odgovarajući za održavanje stabilnosti finansijskog sistema. U navedenom periodu ETF-ovi, koji su povezani za berzanskim tržištem, su povećani za 37% u odnosu na prošlu godinu, odnosno na 21,7 biliona JPY. Ulaganja BoJ u državne obveznice su u prvoj polovini tekuće fiskalne godine povećana za 6% u odnosu na isti period prošle godine te su dostigla nivo od 462,1 bilion JPY. Takođe, BoJ je objavila da se bilans stanja povećao nakon usvajanja programa kvantitativnih olakšica 2013. godine, koji ima za cilj da ubrza dostizanje ciljanog nivoa inflacije od 2%, kroz ogromne kupovine državnih obveznica. S obzirom na to da je u 2016. godini monetarna politika usmjerena na kamatne stope, BoJ je uspješno usporila kupovine državnih obveznica, odnosno iste smanjila za skoro 50% na godišnjem nivou. Članica MPC BoJ Masai je izjavila da bi regionalne banke mogle da se konsoliduju kako bi povećale profitabilnost, što je signal da BoJ neće povećati kamatne stope samo kako bi se smanjio pritisak na njih, zbog prolongiranja programa kvantitativnih olakšica.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

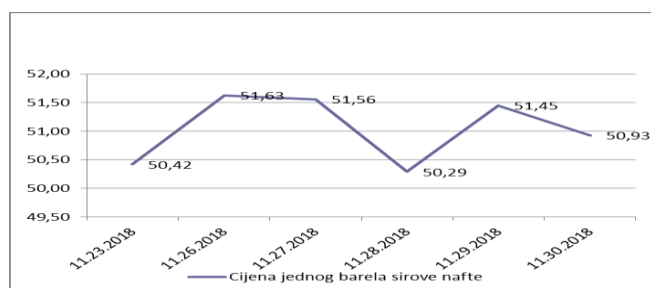
	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	OKT	2,3%	2,4%	2,3%
2.	Maloprodaja (G/G)	OKT	2,7%	3,5%	2,2%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	OKT	2,5%	4,2%	-2,5%
4.	Porudžbine građevinskog sektora (G/G)	OKT	-	-16,5%	1,0%
5.	Indeks prerađivačkog sektora P	NOV	-	51,8	52,9
6.	Indeks uslužnog sektora (G/G)	OKT	1,2%	1,3%	1,1%
7.	Vodeći indeks F	SEP	-	104,3	104,5
8.	Koicidirajući indeks F	SEP	-	114,4	115,6
9.	Indeks potrošačkog povjerenja	NOV	43,2	42,9	43,0

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio rast s nivoa od 128,06 na nivo od 128,44. JPY je deprecirao i u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio rast s nivoa od 112,96 na nivo od 113,57.

NAFTA I ZLATO

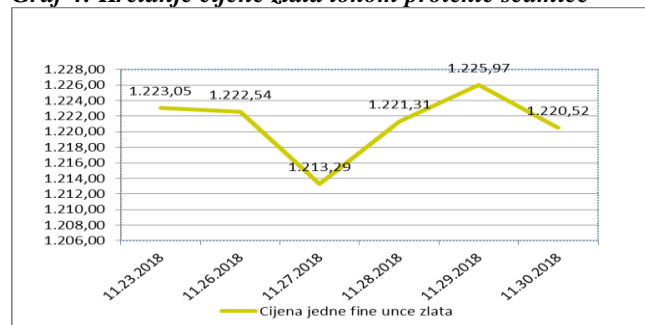
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 50,42 USD (44,47 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je bilježila volatilna kretanja. U ponedjeljak je cijena jednog barela sirove nafte zabilježila rast nakon što je objavljena vijest da Saudijska Arabija ispumpava čak 11,2 miliona barela dnevno, što je najviše otkako je ova zemlja počela s proizvodnjom nafte osam decenija ranije. Istraživanje koje je provedeno na Bloombergu je pokazalo da ekonomisti očekuju da će OPEC sa svojim saveznicima, na sastanku početkom ovog mjeseca, objaviti smanjenje proizvodnje ovog energenta suprotstavljajući se pristiscima predsjednika SAD. Naime, očekuje se da bi prosječno smanjenje moglo iznositi 1,1 miliona barela dnevno. Sredinom sedmice cijena nafte je zabilježila oštar pad na najniži nivo u posljednjih više od godinu dana, nakon što je Energetska informativna administracija (EIA) SAD objavila vijest da je domaća ponuda nafte povećana desetu sedmicu zaredom pod uticajem pojačanog uvoza, čime je podstaknuta zabrinutost zbog viška ponude uoči sastanka top izvoznika, Rusije i Saudijske Arabije. Međutim, već sljedeći dan uslijedila je korekcija cijene ovog energenta naviše. Neposredno pred sastanak OPEC-a, ekonomski panel je preporučio smanjenje proizvodnje nafte za 1,3 miliona barela dnevno s ciljem uravnoteženja tržišta. Ministar energije Katara je saopštio odluku o povlačenju ove zemlje iz OPEC-a u januaru iduće godine. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 50,93 USD (45,00 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.223,05 USD (1.078,81 EUR). Kretanje kursa EURUSD te dešavanja vezano za trgovinski rat između SAD i Kine su uticali na volatilno kretanje cijene zlata tokom prošle sedmice. Početkom sedmice objavljena je vijest da su špekulanti smanjili svoje kratke pozicije na COMEX berzi u zlatu i srebru u sedmici zaključno sa 20. novembrom. Takođe, objavljena je vijest da su zalihe zlata najvećeg fonda za trgovinu ovim plemenitim metalom, SPDR Gold Trust, smanjene za 0,15% na 761,74 tone. Aprecijacija USD, kao i signaliziranje optimizma u vezi s postizanjem dogovora s Kinom od strane predsjednika SAD Trumpa su uticali na pad cijene ovog plemenitog metala u utorak. Međutim, već u srijedu je cijena jedne fine unce zlata korigovana naviše nakon govora predsjednika Feda Powella, koji je sugerisao da bi se kamatne stope mogle povećavati sporije nego je to očekivano. Do kraja sedmice cijena zlata nije bilježila značajnije oscilacije s obzirom na to da je fokus investitora bio usmjeren na iščekivanje rezultata pregovora lidera zemalja članica G20. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.220,52 USD (1.078,48 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.